

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4090

av **Christer Nylander (L)**

med anledning av prop. 2017/18:204 Fler vägar till kunskap – en högskola för livslångt lärande

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändringar av urvalsgrunderna och högskoleprovet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskilda krav och lämplighetsbedömning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i propositionen Fler vägar till kunskap – en högskola för livslångt lärande (Tillträdespropositionen) presenterat ett ramverk för tillträde till högskolan som bygger på behöriga kompetenser och tillvaratagande av människors kunskaper från t.ex. arbetslivet.

Förslagen i propositionen är vaga och är i huvudsak en färdriktning för det fortsatta arbetet snarare än ett förslag om nya tillträdesregler för behörighet och urval för tillträde till högre studier. Propositionen bör därför avslås och regeringen bör återkomma med konkreta förslag i enlighet med skrivningarna i denna motion.

Regeringen föreslår att minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultatet på högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av urvalsgrunder som har bestämts av högskolan. Det skiljer sig från den s.k. Tillträdesutredningen, Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning (SOU 2017:20), som presenterades i mars 2017. Utredningen föreslår att den största urvalsgrunden ska vara betyg då urval behöver göras och att endast minst 15 procent av platserna ska fördelas på grundval av resultat från högskoleprovet. Utredningen föreslår också flera begränsningar av möjligheten att skriva högskoleprovet som regeringen har valt att bortse från.

Avslutade gymnasiestudier och slutbetyg bör premieras och ska vara den huvudsakliga vägen för tillträde till högre studier. Att alla ska fullfölja ett högskoleförberedande gymnasieprogram för att nå högre studier innebär att eleverna måste fokusera på att avsluta sina gymnasiestudier i ungdomsgymnasiet eller på komvux innan de kan påbörja sina studier på universitet och högskolor.

Utredningen föreslår att giltighetstiden för högskoleprovet kortas från fem till tre år och att en person ska få genomföra ytterligare två högskoleprov under ett provs giltighet, vilket innebär att en person kan göra högskoleprovet tre gånger under tre år. Regeringen föreslår inga förändringar jämfört med i dag utan låter den nuvarande ordningen med att man kan skriva högskoleprovet hur många gånger som helst bibehållas.

Utredningen föreslår vidare att det införs en nedre åldersgräns på 19 år för att få genomföra högskoleprovet. Denna begränsning finns inte heller med i propositionen.

Den obegränsade möjlighet att skriva högskoleprovet som finns i dag bör förändras. Giltighetstiden för högskoleprovet ska kortas från fem till tre år och en person ska bara kunna få göra två högskoleprov ytterligare under ett provs giltighet, i enlighet med utredningens förslag. I stället för att införa en nedre åldersgräns, som utredningen föreslår, ska det införas ett krav på att personen har slutbetyg från gymnasiet för att det ska vara möjligt att skriva högskoleprovet. Det skulle väsentligt öka kraven på eleverna att fullfölja sina gymnasiestudier och försvåra möjligheten att hoppa av och försöka ta sig in på högskolan via högskoleprovet.

Urvalsgrunderna ska också förändras så att högst 15 procent av platserna ska fördelas på grundval av resultatet från högskoleprovet och övriga platser ska fördelas på grundval av betyg då urval behöver göras. Det är en väsentlig skillnad jämfört med regeringens förslag.

Om man har betyg som huvudsaklig urvalsgrund innebär det att det inte finns någon anledning att, som regeringen vill, föreslå nya ramar för tillträdet till högskolan och att det därmed inte finns någon anledning att gå vidare med förslaget om ett särskilt behörighetsprov eller på annat sätt utforma ett system för att tydliggöra de kompetenser som uppnåtts. Om slutbetyg i gymnasiet krävs för tillträde till högre studier innebär det att behörigheten endast kan uppnås genom studier på ungdomsgymnasiet eller på komvux. Eftersom alla har rätt att komplettera sina studier på komvux för att uppnå högskolebehörighet innebär det att alla har möjlighet att få en utbildning som garanterar dem behörighet till högre studier.

Sedan 2014 pågår en försöksverksamhet med lämplighetsprov i samband med antagning till lärar- och förskolläraryrket. I försöksverksamheten har krav på att den sökande bedöms vara lämplig för lärare eller förskolläraryrket varit ett krav för grundläggande behörighet. Regeringen är positiv till sådan lämplighetsbedömning. Försöksverksamheten med lämplighetsbedömning utvärderas för närvarande av Universitets- och högskolerådet. Vi föreslår att verksamheten permanentas och utökas så att det går att ställa upp krav på lämplighet i den grundläggande behörigheten för utbildningar där studenterna under utbildningen ska verka i en utbildningssituation som har en direkt koppling till det kommande yrkesområdet.

Därutöver bör det vara möjligt att ställa krav på grundläggande behörighet för en specifik utbildning. Antagningskraven till t.ex. lärarutbildningen ska kunna skärpas genom att det blir möjligt att ställa krav på lägst betyget C i svenska från gymnasiet för samtliga studenter samt att den som ska studera till ämneslärare själv ska ha betyget C i aktuellt ämne. Ökade krav på studenternas slutbetyg i de ämnen de kommande lärarna

ska undervisa i skulle därutöver ytterligare höja kvaliteten i skolan. I dag krävs att studenterna ska ha godkänt i kärnämnen. Det är rimligt att kräva att lärare har högre kunskap i det ämne de undervisar i än bara godkänt.

Christer Nylander (L)